

DIDAKTICKÝ TEST

Počet úloh: 30

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů

Povolené pomůcky: psací potřeby

Tento dokument obsahuje zdůvodnění správných řešení jednotlivých úloh didaktického testu.

1 Ve které z následujících vět je pravopisná chyba?

- A) Vaši objednávku jsme vyřídili přednostně.
 B) Právě jsem dočetl knihu o zámořských objevech.
 C) Zemětřesení si vyžádalo několik tisíc **objetí** na životech.
 D) Do nestřeženého objektu se vloupal neznámý pachatel.

Zdůvodnění

Podstatné jméno *oběť* neobsahuje předponu *ob-*.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 2–3

Strýc k nám přijížděl vždycky na podzim a pokaždé nám přivezl košík jablek. Všichni jsme se tomu smáli, protože za domem máme obrovský jabloňový sad. Tatínek strýčkovi při této příležitosti nikdy nezapomněl říct, že *****, ale on nad tím vždycky jen mávl rukou.

(CZVV)

1 bod

2 Která z následujících možností nejlépe vystihuje jednání strýčka, a patří tedy na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?

- A) nosí dříví do lesa
 B) hasí, co ho nepálí
 C) dělá kozla zahradníkem
 D) dvakrát měří, jednou řeže

Zdůvodnění

Strýček vozí na podzim jablka někomu, kdo má za domem obrovský jabloňový sad, což je stejně zbytečné jako *nosit dříví do lesa* (ustálené slovní spojení s významem *dělat něco zbytečného*). Ostatní posuzované možnosti jednání strýčka prokazatelně nevystihují:

- ustálené slovní spojení *nehas, co tě nepálí* znamená *nezasahuj do toho, co se tě netýká* (tzn. *hasí, co ho nepálí* znamená *zasahuje do toho, co se ho netýká*);
- ustálené slovní spojení *dělat kozla zahradníkem* znamená *svěřovat nějakou práci někomu nepovolanému*;
- ustálené slovní spojení *dvakrát měř, jednou řež* znamená *důkladně přemýšlej, než začneš jednat*.

max. 2 body

3 Vypište z výchozího textu všechny podmínky vyjádřené:

Řešení

strýc, všichni, tatínek, on

max. 2 body

4 Rozhodněte o každé z následujících možností, zda obsahuje pouze správné tvary podstatných jmen (A), nebo ne (N):

	A	N
4.1 Malovaný štít jsme našli na zaprášené polici mezi dýkami, terčemi a šípy.	☐	☒
4.2 Mnohokrát v životě se člověk setkává s nesmyslnými klepy a pomluvami.	☒	☐
4.3 Aby vysvobodil princeznu se zlatými vlasy, musel projet hlubokými lesy a zrádnými močály.	☒	☐
4.4 Když jsme otevřeli krabici s kukuřičnými lupínky, našli jsme sáček se samolepkami a malými autíčkami .	☐	☒

Zdůvodnění

- Podstatné jméno *terč* se skloňuje podle vzoru *stroj* (*mezi stroji – mezi terči*).
- Podstatné jméno *autíčko* se skloňuje podle vzoru *město* (*s městy – s autíčky*).

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 5

„Já tě nehodlám dál poslouchat,“ řekl jsem mu znovu důrazně.

(CZVV)

1 bod

5 Ve které z následujících možností je výchozí text správně převeden do řeči nepřímé tak, aby se jeho význam nezměnil?

- A) Řekl jsem mu znovu důrazně, že tě nehodlám dál poslouchat.
- B) Řekl jsem mu znovu důrazně, že ho nehodlám dál poslouchat.
- C) Dál jsem ho nehodlal znovu poslouchat, to jsem ti řekl důrazně.
- D) Dál jsem ho nehodlal znovu poslouchat, to jsem mu řekl důrazně.

Zdůvodnění

V textu se promlouvající osoba pohlaví mužského (v uvozovací větě je užit tvar *řekl jsem*) obrací prostřednictvím přímé řeči na nějakou osobu rovněž pohlaví mužského (v uvozovací větě je užit zájmeno *on*, resp. tvar *mu*). Do komunikace jsou tedy zapojeni dva muži. Mluví sděluje druhému muži (tzn. *říká mu*), že tohoto muže nehodlá dál poslouchat (tzn. *nehodlá ho poslouchat*). Význam výchozího textu tedy zachovává pouze možnost B).

Ostatní posuzované možnosti mají jiný význam, než má výchozí text.

- V možnosti A) jsou do komunikace zapojeny tři osoby: já jsem řekl nějakému muži, že nehodlám poslouchat nějakou třetí osobu.
- V možnosti C) jsou do komunikace zapojeny tři osoby: já jsem řekl nějaké osobě, že nehodlám poslouchat nějakou třetí osobu pohlaví mužského. Navíc je zde užit slovní spojení *znovu poslouchat*, nikoli slovní spojení *říct znovu důrazně*, které je užit ve výchozím textu.
- V možnosti D) jsou sice do komunikace zapojeny dvě osoby pohlaví mužského (stejně jako ve výchozím textu), je zde však užit slovní spojení *znovu poslouchat* (tzn. hovoří se zde o opakovaném poslouchání někoho) místo slovního spojení *říct znovu důrazně* (tzn. opakovat již sdělené).

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 6–7

Ať ryby vykulujou oči
voda se stejně nenamočí

u sporáku se kocour směje
oheň se taky nezahřeje

usnuli pod kamenem hadi
zima se nikdy *****

(I. M. Jirous, *Magor dětem*, zkráceno)

1 bod

6 Které z následujících slov nejspíše patří na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?

- A) nenaladí
- B) neprosadí
- C) neprozradí
- D) nenachladí

Zdůvodnění

V sudých verších se zdůrazňují vlastnosti některých jevů: voda je mokrá, proto se nenamočí; oheň je horký, proto se nezahřeje. V posledním verši se píše o zimě: zima je studená, chladná, proto se nikdy nenachladí.

max. 2 body

7 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda vystihuje výchozí text (A), nebo ne (N):

	A	N
7.1 Text je bajka.	☐	☒
7.2 Text je próza.	☐	☒
7.3 Každý verš v textu má devět slabik.	☒	☐
7.4 V textu je deset dvouslabičných slov.	☐	☒

Zdůvodnění

7.1 – nepravdivé tvrzení → bajka je krátký příběh s ponaučením, který nepřímou poukazuje např. na negativní lidské vlastnosti a v němž vystupují zvířata, která jednají jako lidé × základní znaky typické pro bajku výchozí text nevykazuje, jde o veršovanou báseň, v níž vystupují zvířata

7.2 – nepravdivé tvrzení → text je veršovaný, jde tedy o poezii

7.3 – pravdivé tvrzení → každý verš v textu je devítislabičný

7.4 – nepravdivé tvrzení → v textu je celkem jedenáct dvouslabičných slov: *ryby, oči, voda, stejně, kocour, směje, oheň, taky, hadi, zima, nikdy*

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 8–10

Tobiáš měří o něco víc než jeden milimetr a náleží k lidu, který odedávna žije na Velkém stromě. Tobiášův otec Sim je významný a vážený vědec, který se zabývá skrytým životem stromu. Jednoho dne však odmítne vydat tajemství svého geniálního, ale nebezpečného vynálezu. Celá Tobiášova rodina je proto na základě jednomyslného rozhodnutí všech ostatních obyvatel odsouzena a vzápětí musí odejít do vyhnanství...

Velký dobrodružný román o miniaturním světě si získal nebývalý ohlas u čtenářů i kritiky, byl přeložen do mnoha jazyků a připravuje se jeho filmová verze. Tobiášův svět tak dostane nový, jistě zajímavý kabát.

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj textu uveden, upraveno.)

1 bod

8 Napište, kolik souvětí obsahuje výchozí text:

Řešení

4/čtyři

Zdůvodnění

Celkem čtyři větné celky obsahují alespoň dvě slovesa v určitém tvaru, a jsou tedy souvětím:

- *Tobiáš měří o něco víc než jeden milimetr a náleží k lidu, který odedávna žije na Velkém stromě.* (slovesa v určitém tvaru: *měří, náleží, žije*)
- *Tobiášův otec Sim je významný a vážený vědec, který se zabývá skrytým životem stromu.* (slovesa v určitém tvaru: *je, zabývá se*)
- *Celá Tobiášova rodina je proto na základě jednomyslného rozhodnutí všech ostatních obyvatel odsouzena a vzápětí musí odejít do vyhnanství...* (slovesa v určitém tvaru: *je odsouzena, musí*)
- *Velký dobrodružný román o miniaturním světě si získal nebývalý ohlas u čtenářů i kritiky, byl přeložen do mnoha jazyků a připravuje se jeho filmová verze.* (slovesa v určitém tvaru: *získal, byl přeložen, připravuje se*)

Ostatní větné celky obsahují pouze jedno sloveso v určitém tvaru, a jsou tedy větou jednoduchou:

- *Jednoho dne však odmítne vydat tajemství svého geniálního, ale nebezpečného vynálezu.* (sloveso v určitém tvaru: *odmítne*)
- *Tobiášův svět tak dostane nový, jistě zajímavý kabát.* (sloveso v určitém tvaru: *dostane*)

1 bod

9 Které z následujících tvrzení vyplývá z výchozího textu?

- A) Tobiášův lid sídlí na Velkém stromě už od nepaměti.
- B) Sim odhalil ve Velkém stromě neviditelného vetřelce.
- C) Tobiáš je hodně malý, ale vzrůstem převyšuje ostatní obyvatele Velkého stromu.
- D) Tobiášův otec je sice geniální, ale nebezpečný, proto byl z Velkého stromu vyhnán.

Zdůvodnění

Pravdivost tvrzení uvedeného v možnosti A) dokládá pasáž, která je ve výchozím textu vyznačena barevně. Tvrzení uvedená v možnostech B), C) a D) z výchozího textu prokazatelně nevyplývají.

10 Odkud byl nejspíše převzat výchozí text?

- A) z přebalu knihy
- B) z recenze filmu
- C) z úvodu pohádky
- D) z filmového plakátu

Zdůvodnění

Výchozí text je neumělecký, jeho cílem je předat čtenářům informace o konkrétní knize: je zde stručně představen příběh a také uveden žánr knihy (dobrodružný román). Takové informace lze zpravidla najít na přebalu knihy.

Výchozí text nemohl být převzat ani z recenze filmu, ani z filmového plakátu: filmová verze románu se totiž teprve připravuje. Navíc pokud by byl text recenzí, musel by obsahovat hodnotící prvky, pokud by pocházel z filmového plakátu, byl by pravděpodobně mnohem kratší. Výchozí text nemohl být převzat ani z úvodu pohádky: nemá totiž funkci estetickou, jazykové prostředky užitě v textu nejsou příznačné pro umělecký styl.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 11

Kdybychom předporadoudalíhlavydohromadymohlibychom vymysletvelkolepýplánj
aksnímkonečnězatočit.

(CZVV)

2 body

11 Přepište výchozí text tak, aby jednotlivá slova byla správně oddělena:

(Doplnění interpunkce nebude hodnoceno.)

Řešení

Kdybychom před poradou dali hlavy dohromady, mohli bychom vymyslet velkolepý plán, jak s ním konečně zatočit.

max. 2 body12 Přiřadte k jednotlivým větám (12.1–12.3) slovní druh (A–E), kterým je slovo **KOLEM** v příslušné větě:

(Každou možnost z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

- 12.1 Všude **kolem** voněly růže. _____
- 12.2 **Kolem** našeho domu je dřevěný plot. _____
- 12.3 Vychloubal se novým závodním **kolem**. _____

- A) spojka
- B) zájmeno
- C) příslovce
- D) předložka
- E) podstatné jméno

Zdůvodnění

12.1 – C)

Slovo *kolem* ve větě vyjadřuje bližší okolnost děje (*voněly všude kolem*).

12.2 – D)

Slovo *kolem* se ve větě pojí s podstatným jménem *dům* (*kolem našeho domu*).

12.3 – E)

Slovo *kolem* je ve větě podstatným jménem *kolo* užitým v 7. pádě čísla jednotného.

Žádné z vyznačených slov neodpovídá ani možnosti A), ani možnosti B).

max. 2 body

13 Rozhodněte o každé z následujících skupin slov, zda obsahuje pouze slova příbuzná (A), nebo ne (N):

	A	N
13.1 přiletět, letní, přilet, letuška, letecký	☐	☒
13.2 kupní, odkoupit, koupě, seskupit, nákup	☐	☒
13.3 vykostit, kostelník, kostra, kosterní, kostlivec	☐	☒
13.4 bruska, nabrousit, bruselský, broušený, brusič	☐	☒

Zdůvodnění

13.1 – nepravdivé tvrzení → slova *přiletět*, *přilet*, *letuška* a *letecký* jsou příbuzná se slovem *let*; slovo *letní* je příbuzné se slovem *léto*

13.2 – nepravdivé tvrzení → slova *kupní*, *odkoupit*, *koupě* a *nákup* jsou příbuzná se slovem *koupit*; slovo *seskupit* je příbuzné se slovem *kupa*

13.3 – nepravdivé tvrzení → slova *vykostit*, *kostra*, *kosterní* a *kostlivec* jsou příbuzná se slovem *kost*; slovo *kostelník* je příbuzné se slovem *kostel*

13.4 – nepravdivé tvrzení → slova *bruska*, *nabrousit*, *broušený* a *brusič* jsou příbuzná se slovem *brousit*; slovo *bruselský* je příbuzné se slovem *Brusel*

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 14

Minulý týden probíhala naše hodina výtvarné výchovy v galerii. Upřímně řečeno, nikdo ze třídy z toho nejdřív nebyl nadšený. Jak se ale ukázalo, naše obavy **byli** liché.

Dívali jsme se na obrazy jako u vytržení. Byly **púvabné** a smutné zároveň, jako když končí něco **nevislovně** krásného, co už se nikdy nevrátí. Z výstavy jsme odcházeli se **smýšenými** pocity.

Když jsme posléze slyšeli, že životní příběh malíře byl **témněř** neuvěřitelný, pochopili jsme pravý význam jeho tvorby. Ne nadarmo se říká, že umění **mluvý** za člověka, za národy, za lidstvo.

(CZVV)

max. 4 body

14 Napište pravopisně správně slova, která jsou ve výchozím textu zapsána s pravopisnou chybou:

Zdůvodnění

- Pokud je podmětem podstatné jméno rodu ženského v čísle množném (*obavy*), v koncovce přičestí činného musí být *-y* (*byly*).

- V přídavném jméně *půvabné* je písmeno *ů* uvnitř slova, konkrétně předpony *pů-*, proto píšeme *ů*.
- Příslovce *nevýslovně* obsahuje dvě předpony: *ne-* a *vý-*.
- Přídavné jméno *smíšený* není vyjmenované slovo ani slovo příbuzné s některým z vyjmenovaných slov.
- Příslovce *téměř* je příbuzné se slovesem *měřit*.
- V koncovkách přítomných tvarů se vždy píše *-í* (*mluví*).

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 15–20

Venku za okny fouká nepříjemný severák a lesy i pole pokrývá bílá peřina čerstvého sněhu. Přesto můžeme i v této nehostinné době najít v přírodě leccos zajímavého. K naší výpravě postačí teplé oblečení a silná baterka, máme totiž namířeno do podzemí. Tam nás doprovodí speleologové – odborníci na prostředí, v němž teď strávíme několik hodin.

Nebudou nás však zajímat pozůstatky pravěkých zvířat či tajemní skřítki, ale budeme neúnavně pátrat po živých tvorech, pro které se právě různé podzemní prostory stávají na zimu dočasným útočištěm. Vyplatí se pozorně dívat hned od počátku, u vchodu toho bývá k vidění nejvíc – ztuhlá babočka, hejno komárů, různí pavouci a také netopýři. Ale pozor! Netopýři nevisí volně na stěně, obvykle se vtěsnají do škvír či skulin, a kdo nemá s jejich hledáním zkušenosti, lehce je přehlédne. Až hlouběji, kde je teplota stálejší, zimují i na stěnách či stropech. Některé druhy netopýřů se snadno probudí – stačí svit baterky nebo závan vydechnutého vzduchu. Příliš časté probouzení jim pomalu odčerpává tukové zásoby, v jejich blízkosti se tedy chovejte tiše.

Návštěva podzemního království je lákavá, skrývá ale řadu nebezpečí, na výpravu se proto nevydávejte sami.

(M. Anděra, *Encyklopedie naší přírody*, upraveno)

1 bod

15 Která z následujících možností vystihuje hlavní náplň práce speleologa?

- A) výzkum jeskyní
- B) studium pravěku
- C) hledání záhadných úkazů
- D) zkoumání zvířecích koster

Zdůvodnění

Pravdivost možnosti A) dokládá následující úsek výchozího textu: (...) máme totiž namířeno do podzemí. Tam nás doprovodí speleologové – odborníci na prostředí, v němž teď strávíme několik hodin.

1 bod

16 Která z následujících možností vystihuje vyznění posledního odstavce výchozího textu?

- A) Pisatel láká čtenáře na výpravu do podzemního království.
- B) Pisatel nabízí čtenářům výpravu do podzemního království.
- C) Pisatel varuje čtenáře před možným nebezpečím podzemního království.
- D) Pisatel doporučuje čtenářům vydat se za nebezpečím podzemního království.

Zdůvodnění

Text, jehož tématem je průzkum jeskyně, končí souvětím *Návštěva podzemního království je lákavá, skrývá ale řadu nebezpečí, na výpravu se proto nevydávejte sami*. Jak obsah tohoto souvětí (*podzemní království skrývá řadu nebezpečí*), tak užití rozkazovacího způsobu (*nevydávejte se*) napovídá, že autor textu varuje čtenáře před možným nebezpečím, které v podzemí čeká.

1 bod

17 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu je pravopisná chyba?

- A) u vchodu toho bývá k vidění nejvíc
- B) budeme neúnavně pátrat po živích tvorech
- C) nevisí volně na stěně, obvykle se vtěsnají do škvír
- D) odčerpává tukové zásoby, v jejich blízkosti se tedy chovejte tiše

Zdůvodnění

Přídavné jméno *živý* je tvrdé přídavné jméno skloňující se podle vzoru *mladý* (*po mladých – po živých*).

max. 3 body

18 Vypište z prvního odstavce výchozího textu všechna zájmena:

Řešení

této, leccos, naší, nás, němž

1 bod

19 Najděte ve výchozím textu slovo, jehož význam se nejvíce blíží slovu **BEDLIVĚ**, a napište ho:

Řešení

pozorně

max. 2 body

20 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá informacím obsaženým ve výchozím textu (A), nebo ne (N):

	A	N
20.1 Když zaduje silný vítr od severu, začne padat sníh.	☐	☒
20.2 Čím větší je hloubka podzemních prostor, tím víc teplota vzduchu kolísá.	☐	☒
20.3 Zvířata, po nichž výprava pátrá, se zdržují v podzemních prostorech celoročně.	☐	☒
20.4 Když netopýra probudíte v průběhu zimního spánku, okamžitě drasticky zhubne.	☐	☒

Pravdivost/nepravdivost posuzovaných tvrzení dokládají pasáže vyznačené ve výchozím textu příslušnou barvou.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 21

Pokud bude zítra sněžit, pojedu pro babičku na nádraží autem.

(CZVV)

1 bod

21 Kterou z následujících spojek lze nahradit výraz **POKUD** tak, aby se význam výchozího textu nezměnil?

- A) až
- B) jelikož
- C) jestliže
- D) přestože

Zdůvodnění

Výraz *pokud* vyjadřuje podmínku, která musí být splněna: pojedu pro babičku na nádraží za podmínky, že bude zítra sněžit. Stejný podmínkový vztah vyjadřuje i spojka *jestliže*. Ostatní posuzované spojky mění význam výchozího textu:

- *Až bude zítra sněžit, pojedu pro babičku na nádraží autem.* → spojka vyjadřuje nějakou časovou okolnost, tzn. pro babičku pojedu právě v tu chvíli, kdy začne sněžit.
- *Jelikož bude zítra sněžit, pojedu pro babičku na nádraží autem.* → spojka vyjadřuje zdůvodnění, tzn. už dnes vím, že bude sněžit, a proto pro babičku pojedu autem.
- *Přestože bude zítra sněžit, pojedu pro babičku na nádraží autem.* → spojka vyjadřuje určitý logický rozpor, tzn. už dnes vím, že bude sněžit x přes tyto nepříznivé okolnosti pro babičku pojedu autem.

1 bod

22 Do které z následujících vět patří **Ý** místo hvězdičky?

- A) Mými oblíbenými zvířaty jsou bíl* tygři.
- B) Mým milovaným hokejovým týmem jsou Bíl* orli.
- C) Můj dědeček z Albrechtic dvakrát do roka bíl* chlév vápnem.
- D) Moje maminka každou neděli podává k snídani bíl* chléb s máslem.

Zdůvodnění

- Ve větách uvedených v možnostech A) a B) je slovo *bílý* přídavné jméno rodu mužského životného, které se skloňuje podle vzoru *mladý*. V obou větách je toto přídavné jméno užito v 1. pádě čísla množného (*mladí tygři – bílí tygři, mladí orli – Bílí orlí*).
- V možnosti C) je slovo *bílí* tvarem slovesa *bílit* v přítomném čase, proto píšeme *-í*.
- V možnosti D) je slovo *bílý* přídavné jméno rodu mužského neživotného, které se skloňuje podle vzoru *mladý*. Ve větě je užito ve 4. pádě čísla jednotného (*mladý chléb – bílý chléb*).

23 Uspořádejte jednotlivé části textu (A–F) tak, aby na sebe navazovaly:

A) „Milý Davide, přijdeš o svoje vlasy. Dlouhé vlasy, krátký rozum, a tak z tebe udělám plešouna.“

B) A Gabriela si v duchu představila, jak svůj narozeninový dort s deseti svíčkami rozplácává Vendule po obličejí. Udušila by se šlehačkou.

C) Gabriele bylo deset. Bylo jí deset právě dnes, takže si na ten věk ještě nezvykla, ale nedalo se s tím nic dělat.

D) „Zrádci,“ pomyslela si. „Fuj, hanba! Proč nepřišla třeba Vendula?“ Navenek se ke Gabriele chová medově, pořád ji hubičkuje červenými rty, a pak se zachová takhle proradně. To si žádá pomstu. Sladkou pomstu.

E) A co by udělala zrádci Davidovi? Ustříhla by mu dlouhé vlasy, kterými pořád pohazuje jak hřebec hřívou, a myslí si, že všechny holky z něho ztrácejí dech.

F) Stejně tak se nedalo nic dělat s tím, že nikdo z kamarádů a spolužáků pozvaných na oslavu jejich narozenin nepřišel.

(P. Brycz, Kouzelný svět Gabriely, upraveno)

První část: _____

Druhá část: _____

Třetí část: _____

Čtvrtá část: _____

Pátá část: _____

Šestá část: _____

Řešení

První část: C

Druhá část: F

Třetí část: D

Čtvrtá část: B

Pátá část: E

Šestá část: A

C) Gabriele bylo deset. Bylo jí deset právě dnes, takže si na ten věk ještě nezvykla, ale nedalo se s tím nic dělat. **F)** Stejně tak se nedalo nic dělat s tím, že nikdo z kamarádů a spolužáků pozvaných na oslavu jejich narozenin nepřišel. **D)** „Zrádci,“ pomyslela si. „Fuj, hanba! Proč nepřišla třeba Vendula?“ Navenek se ke Gabriele chová medově, pořád ji hubičkuje červenými rty, a pak se zachová takhle proradně. To si žádá pomstu. Sladkou pomstu. **B)** A Gabriela si v duchu představila, jak svůj narozeninový dort s deseti svíčkami rozplácává Vendule po obličejí. Udušila by se šlehačkou. **E)** A co by udělala zrádci Davidovi? Ustříhla by mu dlouhé vlasy, kterými pořád pohazuje jak hřebec hřívou, a myslí si, že všechny holky z něho ztrácejí dech. **A)** „Milý Davide, přijdeš o svoje vlasy. Dlouhé vlasy, krátký rozum, a tak z tebe udělám plešouna.“

max. 2 body

24 Rozhodněte o každém z následujících souvětí, zda je napsáno pravopisně správně (A), nebo ne (N):

	A	N
24.1 Horská bystřina se v údolí vlévala do jezírka, na jehož hladině se blýskal odraz vycházejícího slunce.	☒	☐
24.2 Za listopadového sychravého počasí byla čekárna u praktického lékaře vždy plná lidí, kteří kašlali a sýpali .	☐	☒
24.3 Mou jedinou neřestí je, že i jako dospělý stále spím se svým trochu opelichaným plyšovým medvídkem.	☒	☐
24.4 Z hřiště se ozývaly hlasy výskajících a povykujících dětí tak silně, že nebylo možné soustředit se na vypracování zadaného úkolu.	☒	☐

Zdůvodnění

Sloveso *sýpat* není vyjmenované slovo ani slovo příbuzné s některým z vyjmenovaných slov.

max. 3 body

25 Přiřadte k jednotlivým ukázkám (25.1–25.4) odpovídající typ textu (A–F):

(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě odpovědi zbudou a nebudou použity.)

- 25.1 Každé ráno vesele
tahá spáče z postele.
Za tu službu nevděčníci
hned ho klepnou po palici.
Co je to? _____
- 25.2 Had leze z důry,
veze s sebou kůry,
haklice, paklice,
červené stolice,
čtyři oka do potoka
a to páté ven! _____
- 25.3 A zlatá kolébka rostla s dítětem, až vyrostla ve zlaté lože. Muž, jenž se stal otcem vlasti, měl na posvátném Karlštejně to čarovné lože, na němž unaven prací a péčí vladařskou ve chvílích oddechu odpočíval. Když pak zemřel, nesneslo zlaté lože žádného jiného a zmizelo. _____
- 25.4 Po ulici jde pán a tleská.
„Pročpak pořád tleskáte?“ ptá se ho jiný chodec.
„Plaším krokodýly.“
„Vždyť tady žádní nejsou.“
„Samozřejmě. Protože tleskám.“ _____

(Vzhledem k povaze úlohy nejsou zdroje výchozích textů uvedeny.)

- A) pověst
- B) hádanka
- C) životopis
- D) anekdota
- E) jazykolam
- F) rozpočítadlo

Zdůvodnění

25.1 – B)

Hádanka je krátký žánr lidové slovesnosti, který mívá podobu slovní hříčky, v hádance se předkládá určitá otázka (*Co je to?*), k řešení této otázky lze dojít důvtipem (*budík*).

25.2 – F)

Rozpočítadlo je říkanka určená k rozpočítávání při hře.

25.3 – A)

Pověst vypráví nějaký příběh, v němž jsou obvykle některé věci pravdivé (např. vystupuje zde skutečná historická postava nebo je zde zmíněno skutečné místo), ostatní bývají smyšlené.

25.4 – D)

Anekdota je stručné vyprávění humorné příhody s překvapivým závěrem.

Žádná z posuzovaných ukázek neodpovídá ani možnosti C), ani možnosti E).

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 26–29

Ted' před ně předstoupila profesorka McGonagallová s **dlouhým** svitkem pergamenu v ruce.

„Až přečtu vaše jméno, nasadíte si klobouk a sednete si na stoličku, aby vás zařadil,“ vysvětlila. „Abbottová, Hannah!“

Když vyvolali Malfoye, Draco nafoukaně zamířil ke stoličce a jeho přání se mu okamžitě splnilo; sotva se klobouk dotkl jeho hlavy, hned zaječel: „ZMIJOZEL!“ Malfoy si přisedl ke svým přátelům a vypadal spokojený sám se sebou.

„Potter, Harry!“

Jakmile Harry vykročil ke stoličce, ze všech stran naráz se šířilo šuškáání, jako by po celé síni **vzplály** malé syčivé ohníčky.

Poslední, co Harry ještě spatřil, než mu klobouk **zakryl** tvář až po bradu, byla síň plná lidí, kteří natahovali krky, aby si ho mohli pořádně prohlédnout. Pak už se díval jen na černý vnitřek klobouku a čekal.

„Hmm,“ ozval se tichý hlásek v jeho uchu. „Tohle je velice **těžké**. Jsi **odvážný**, to ano. A nemáš špatnou hlavu. Nadání ti také nechybí, přísambůh, to tedy ne – a máš opravdovou chuť předvést, co všechno dokážeš, ano, to je zajímavé... Takže kam tě mám poslat?“

Harry se přidržel hran stoličky a říkal si v duchu: „Jenom ne do Zmijozelu, tam ne.“

„Říkáš, že do Zmijozelu ne?“ pronesl tichý hlásek. „Víš to určitě? Mohl by z tebe být veliký kouzelník, tady v hlavě to všechno máš a Zmijozel by ti pomohl na cestě k velikosti, o tom nepochybuji – takže ne? Jestli to víš určitě, ať je to tedy – NEBELVÍR!“

(J. K. Rowlingová, *Harry Potter a Kámen mudrců*, upraveno)

1 bod

26 Která z následujících možností nejspíše patří na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?

- A) „Je to opravdu on,“ odpověděl. „Harry Potter!“
- B) „To je Harry Potter? A v naší koleji, v Nebelvíru?“
- C) „To je ten Harry Potter,“ ozvalo se z jednoho kupé.
- D) „Opravdu říkala Potter?“ „To jako ten Harry Potter?“

Zdůvodnění

Bezprostředně před vynechaným místem se píše o šušání, které se šířilo během Harryho chůze ke stoličce. Možnost D) jako jediná na tuto pasáž navazuje: vyjadřuje, co si děti mezi sebou šušaly, navíc neobsahuje žádnou chybnou informaci. Ostatní posuzované možnosti na vynechané místo prokazatelně nepatří:

- možnost A) není správná, před vynechaným místem totiž nebyla položena žádná otázka;
- možnost B) není správná, neboť Harry Potter byl vybrán do nebelvírské koleje až později;
- možnost C) není správná, neboť děj výchozího textu se odehrává v síni bradavické školy, nikoli v kupé.

1 bod

27 Který z následujících úseků výchozího textu odpovídá na otázku PROČ?

- A) Harry se přidržel hran stoličky
- B) Draco nafoukaně zamířil ke stoličce
- C) ze všech stran naráz se šířilo šušání
- D) aby si ho mohli pořádně prohlédnout

Zdůvodnění

Úsek uvedený v možnosti D) odpovídá na otázku, proč lidé natahovali krky.

max. 2 body

28 Vypište z výchozího textu všechna podstatná jména rodu středního:

Řešení

jméno, přání, šušání, ucho, nadání

max. 3 body

29 Napište k jednotlivým slovům zvýrazněným ve výchozím textu slovo opačného významu:

Řešení

dlouhým – krátkým

vzplály – zhasly

zakryl – odkryl

těžké – lehké

odvážný – zbabělý

30 Ve které z následujících vět je pravopisná chyba?

- A) Pelíšky pro psy a kočky se vyrábějí z poddajných materiálů.
- B) Lesklé **havraní** vlasy jí v hustých vlnách spadaly na ramena.
- C) V opuštěném hnízdě na kraji mýtiny jsme našli kukaččí vejce.
- D) Nejjistější ruku při střelbě ze vzduchovky měl francouzský závodník.

Zdůvodnění

Přídavná jména se od podstatných jmen označujících zvířata tvoří pomocí přípony *-í* (např. *ryba* → *ryb-í*). Slovo *havraní* je tímto způsobem odvozeno od slova *havran* (*havran-í*).